הִלְכוֹת מְגִלָּה סִימָן תרצב

(פ) (א) * **וְשָׁהֶחֱיָנוּ, (ב) [ב]וּבְיוֹם אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ.** הַגָּהָה: [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאַף (ג) [ב] בַּיּוֹם מְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ (טור בשם רבינו תם והרא"ש (פ"פ ס' ו) והמגיד (פ"פ ס"ג)), וְכֵן נוֹהֲגִין בְּכָל מְדִינוֹת אֵלּוּ. (ג) וְאֶחָד יָכוֹל לְבָרֵךְ וְשֵׁנִי קוֹרֵא (הגהות אשרי פרק ב') [ג'] (ס' פ"פ)). (ד) [ג]**וּלְאַחֲרֶיהָ נוֹהֲגִים לְבָרֵךְ** (ה) **הָרָב אֶת רִיבֵּנוּ וְכוּ'.** (ו) [ד]**אִם לֹא בֵּרֵךְ לֹא לְפָנֶיהָ וְלֹא לְאַחֲרֶיהָ, יָצָא.** הַגָּהָה: וְנָהֲגוּ לוֹמַר בַּלַּיְלָה אֲשֶׁר הֵנִיא (ז) אֲבָל (ג) לֹא בַּיּוֹם. (ח) וְאֵין לְבָרֵךְ אַחֲרֶיהָ * אֶלָּא (ד) בְּצִבּוּר:

ב (ט) [ה]**אֵין** (ה) [ה] **לָשׁוּחַ בְּעוֹד שֶׁקּוֹרִין אוֹתָהּ** (כל בו (ס' מה) ובית יוסף (ד"ה ומ"ש מפי מכתב) בשם ארחות חיים (הוט ז)):

(ס"ג) **בַּיּוֹם.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּאֶלְיָה רַבָּה (סק"ג) שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַתְחִיל בְּרֹאשׁ רַק יַתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק הָרִאשׁוֹן עַיֵּן שָׁם, וּכְשׁוּבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן מ"ב הִסְכִּים לְדִבְרֵיהֶן בָּזֶה, וְכָתַב וְאִם יֹאמַר הָאוֹמֵר מַה בְּכָךְ שֶׁיַּתְחִיל בְּרֹאשׁ, אַף אַתָּה אֱמֹר לוֹ שֶׁהֲרֵי מְאֹד הִקְפִּידוּ חֲזַ"ל עַל טִירְתָא דְּצִבּוּרָא כוּ', רַק שֶׁיִּהְיֶה הַגּוֹמֵר בְּשָׁעַת הַבְּרָכָה שֶׁבְּרֹאשׁ הָרִאשׁוֹן, כִּדְאִיתָא בְּשׁוֹפָר סִימָן תקפ"ה סָעִיף ג' עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב בְּדִגּוּל מַרְכָּבָה דְּמִגְלָה דּוֹמֶה לְשׁוֹפָר שְׁמוֹצִיא, וְלָכֵן מַתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק זֶה. וְנִרְאֶה שֶׁאִם לֹא קָרָא רַק קְצָת פְּסוּקִים, אֵינוֹ מֵאֲרִיךְ טָרְחָא וְיַתְחִיל מֵרֹאשׁ. וְגַם נִרְאֶה דְּאִם רֹב הַצִּבּוּר מַסְכִּימִים שֶׁיַּתְחִיל מֵרֹאשׁ, וְלֵיל פּוּרִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת טוֹב לְהַתְחִיל מֵרֹאשׁ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה נַפְשָׁם עֲגוּמָה בְּקְרִיאָה לַחֲצַאִין, אַף אִם הוּא בְּשָׁאַר הַיָּמִים שֶׁהַתַּעֲנִית קָשֶׁה עֲלֵיהֶם, יֵשׁ לְהָקֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָאֵלְיָה רַבָּה וְהַשְּׁבוּת יַעֲקֹב לְהַתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק הָרִאשׁוֹן. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר ו' סָעִיף ס' וּבְפִתְחֵי שְׁעָרִים שָׁם בְּתַחְלָתוֹ: **ב [ה] לָשׁוּחַ.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּנוֹדַע בִּיהוּדָה חֵלֶק א' (סימן מא) שֶׁהֶבִיא דִּבְרֵי הַטּוּר בְּשֵׁם בַּעַל הָעִטּוּר (ח"ב קיד:.) שֶׁמַּתִּיר לְהַפְסִיק בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה וְדִבְרֵי הַטּוּר וְהַבַּיִת יוֹסֵף שָׁם, וְהֵבִיא רְאָיָה דְּלֹא כְּבַעַל הָעִטּוּר מִמְּגִלָּה מַהוּ שֶׁיִּפְסֹק כו' אָמַר לֵיהּ פּוֹסֵק כו', מְשַׁמַּע לֵיהּ דְּמִבְּעָיָא לֵיהּ בְּהַלֵּל וּמְגִלָּה מַהוּ שֶׁיִּפְסֹק כו' אָמַר לֵיהּ פּוֹסֵק כו', מְשַׁמַּע

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] בַּיּוֹם. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּאֶלְיָה רַבָּה (סק"ג) שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַתְחִיל בְּרֹאשׁ רַק יַתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק הָרִאשׁוֹן עַיֵּן שָׁם, וּכְשׁוּבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן מ"ב הִסְכִּים לְדִבְרֵיהֶן בָּזֶה, וְכָתַב וְאִם יֹאמַר הָאוֹמֵר מַה בְּכָךְ שֶׁיַּתְחִיל בְּרֹאשׁ, אַף אַתָּה אֱמֹר לוֹ שֶׁהֲרֵי מְאֹד הִקְפִּידוּ חֲזַ"ל עַל טִירְתָא דְּצִבּוּרָא כוּ', רַק שֶׁיִּהְיֶה הַגּוֹמֵר בְּשָׁעַת הַבְּרָכָה שֶׁבְּרֹאשׁ הָרִאשׁוֹן, כִּדְאִיתָא בְּשׁוֹפָר סִימָן תקפ"ה סָעִיף ג' עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב בְּדִגּוּל מַרְכָּבָה דְּמִגְלָה דּוֹמֶה לְשׁוֹפָר שְׁמוֹצִיא, וְלָכֵן מַתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק זֶה. וְנִרְאֶה שֶׁאִם לֹא קָרָא רַק קְצָת פְּסוּקִים, אֵינוֹ מֵאֲרִיךְ טָרְחָא וְיַתְחִיל מֵרֹאשׁ. וְגַם נִרְאֶה דְּאִם רֹב הַצִּבּוּר מַסְכִּימִים שֶׁיַּתְחִיל מֵרֹאשׁ, וְלֵיל פּוּרִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת טוֹב לְהַתְחִיל מֵרֹאשׁ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה נַפְשָׁם עֲגוּמָה בְּקְרִיאָה לַחֲצַאִין, אַף אִם הוּא בְּשָׁאַר הַיָּמִים שֶׁהַתַּעֲנִית קָשֶׁה עֲלֵיהֶם, יֵשׁ לְהָקֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָאֵלְיָה רַבָּה וְהַשְּׁבוּת יַעֲקֹב לְהַתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק הָרִאשׁוֹן. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר ו' סָעִיף ס' וּבְפִתְחֵי שְׁעָרִים שָׁם בְּתַחְלָתוֹ: **ב [ה] לָשׁוּחַ.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּנוֹדַע בִּיהוּדָה חֵלֶק א' (סימן מא) שֶׁהֶבִיא דִּבְרֵי הַטּוּר בְּשֵׁם בַּעַל הָעִטּוּר (ח"ב קיד:.) שֶׁמַּתִּיר לְהַפְסִיק בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה וְדִבְרֵי הַטּוּר וְהַבַּיִת יוֹסֵף שָׁם, וְהֵבִיא רְאָיָה דְּלֹא כְּבַעַל הָעִטּוּר מִמְּגִלָּה מַהוּ שֶׁיִּפְסֹק כו' אָמַר לֵיהּ פּוֹסֵק כו', מְשַׁמַּע

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ג) **וְשָׁהֶחֱיָנוּ.** וְיכַוֵּן בְּבִרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ גַּם כֵּן עַל מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת וּסְעוּדַת פּוּרִים, שֶׁהֵם גַּם כֵּן מִצְוֹת. שלה"ש (מס' מגילה, נר מצוה אות ו). וְנִרְאֶה לִי דְּיכַוֵּן זֶה בִּבְרָכַת שֶׁהֶחֱיָנוּ דְּיוֹם כִּי זְמַנָּם בַּיּוֹם. וְנִרְאֶה לִי דְּמִי שֶׁאֵין לוֹ מְגִלָּה, לֹא יְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת וּסְעוּדָה, דְּזֶהוּ דָּבָר הַנָּהוּג בְּכָל יוֹם וּבְכָל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"א): (ג) **בַּיּוֹם.** דְּעִקַּר מִצְוֹת קְרִיאָתָהּ בַּיּוֹם. אִם נִשְׁתַּתֵּק הַקּוֹרֵא בְּאֶמְצַע הַמְּגִלָּה, הַשֵּׁנִי צָרִיךְ לְהַתְחִיל בְּרֹאשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רפ"ד סָעִיף ה', אֲבָל אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ תְּחִלָּה דְּיָצָא בִּבְרָכַת הָרִאשׁוֹן. מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ב): (ד) **לֹא בַּיּוֹם.** שֶׁכְּבָר אָמְרוּ פִּיּוּטִים. לְבוּשׁ (סי' תרצג ס"ד): (ז) **בְּצִבּוּר.** וְאֵלְיָה זוּטָא (סק"ה) כָּתַב בְּשֵׁם פּוֹסְקִים לְבָרֵךְ בְּיָחִיד, עַיֵּן שָׁם. [וְעַיֵּן בְּסֵפֶר אֵלְיָהוּ רַבָּה (סק"ד) וַעֲטֶרֶת בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה עַל נְכוֹן]: **ב** (ה) **לָשׁוּחַ.** וְהַקּוֹרֵא עַצְמוֹ רַשַּׁאי לְהַפְסִיק. שלטי גבורים (ברכות ז: אות ז). מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ד):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **וְשָׁהֶחֱיָנוּ.** וְנָכוֹן לְכַוֵּן (ג) בְּבִרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ גַּם עַל מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת וּסְעֻדַּת פּוּרִים שֶׁהֵם גַּם כֵּן מִצְוֹת, (ב) וְיוֹדִיעַ זֶה לְהַשְׁלִיחַ צְבּוּר הַמְבָרֵךְ, דְּבְעִינַן] כְּוָנַת שׁוֹמֵעַ וּמַשְׁמִיעַ, וִיכַוֵּן זֶה בִּבְרָכַת שֶׁהֶחֱיָנוּ דְּיוֹם כִּי זְמַנָּם בַּיּוֹם. וּמִי שֶׁאֵין לוֹ מְגִלָּה לֹא יְבָרֵךְ שֶׁהֶחֱיָנוּ עַל מִשְׁלוֹחַ מָנוֹת וּסְעֻדָּה, דְּזֶהוּ דָּבָר הַנָּהוּג בְּכָל יוֹם וּבְכָל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב [מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"א)]. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּרָאוּי לְבָרֵךְ זְמַן עַל הַיּוֹם מִפְּנֵי תַּקָּפוֹ שֶׁל נֵס שֶׁהָיָה בּוֹ, וְכֵיוָן דְּמִזְמַן לְזַמֵּן קָאָתֵי הֲרֵי הוּא כְּכָל מוֹעֲדֵי ה' שֶׁמְּבָרְכִין עֲלֵיהֶן זְמַן, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ושהחיינו), אָכֵן אִם הָיָה לוֹ מְגִלָּה בַּלַּיְלָה וּבֵרַךְ אָז שֶׁהֶחֱיָנוּ לְכוֹלֵי עָלְמָא אֵין צָרִיךְ שׁוּב לְבָרֵךְ בַּיּוֹם. אִם אֲבָל קוֹרֵא אֶת הַמְּגִלָּה (ג) יְבָרֵךְ אַחַר הַבְּרָכוֹת, מִשּׁוּם בִּרְכַּת שֶׁהֶחֱיָנוּ שֶׁאֵין הָאֲבֵל מְבָרֵךְ לְהוֹצִיא רַבִּים בִּבְרָכַת שֶׁהֶחֱיָנוּ, וְהָאֲבֵל יִקְרָא אֶת הַמְּגִלָּה: **(ב) וּבְיוֹם אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ וְכוּ'.** דַּהֲרֵי כְּבָר בֵּרַךְ בַּלַּיְלָה. וְטַעַם הַדָּבָר שְׁנֵיָּה דְּסוֹבֶרֶת דְּאַף בַּיּוֹם וְכוּ', דְּעִקַּר (ד) מִצְוֹת קְרִיאָתָהּ בַּיּוֹם הוּא. אִם נִשְׁתַּתֵּק הַקּוֹרֵא בְּאֶמְצַע הַמְּגִלָּה, (ה) דַּעַת הָאַחֲרוֹנִים דְּאֵין צָרִיךְ הַקּוֹרֵא הַשֵּׁנִי הָעוֹמֵד תַּחְתָּיו לְהַתְחִיל בְּרֹאשׁ רַק יַתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק הָרִאשׁוֹן, [וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ מֵחָדָשׁ דְּיָצְאוּ כָּל הַקָּהָל בִּבְרָכַת הָרִאשׁוֹן], דְּהוּא טִרְחָא דְּצִבּוּרָא, וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ב):

(ג) וְאֶחָד יָכוֹל לְבָרֵךְ. בֵּית (ו) בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה וּבֵית לְעִנְיַן בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וּבְלָבַד שֶׁיְּכַוְּנוּ לְהוֹצִיא הַשּׁוֹמְעִים וְהֵם יְכַוְּנוּ לָצֵאת: (ד) **וּלְאַחֲרֶיהָ נוֹהֲגִים לְבָרֵךְ.** כִּי בַּגְּמָרָא אִיתָא דִּבְרָכָה דְּלְאַחֲרֶיהָ תַּלְיָא בְּמִנְהָגָא בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִים לְבָרֵךְ יְבָרֵךְ, וְלָכֵן כָּתַב הַמְחַבֵּר דְּהָאִידְנָא נוֹהֲגִים לְבָרֵךְ: **(ה) הָרָב וְכוּ'.** וְאִין לוֹמַר הָאֵל הָרָב, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר זָכַר הַשֵּׁם שֶׁאָמַר אֱלֹהֵינוּ. וְיֵשׁ גּוֹרְסִים הָאֵל, וּבְאֵלְיָה רַבָּה

(סק"ד) הִכְרִיעַ כְּהַשַּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁאֵין לוֹמַר, וְכֵן אֵין לוֹמַר בָּרוּךְ אַתָּה ה' הָאֵל הַנִּפְרָע, אַתָּה ה' הַנִּפְרָע, עַיֵּן שָׁם: **(ו) אִם לֹא בֵּרַךְ לֹא לְפָנֶיהָ וְכוּ'.** דִּבְרָכוֹת אֵין מַעֲכְבוֹת. וְנִרְאֶה דְּאִם נִזְכַּר בְּאֶמְצַע שֶׁלֹּא בֵּרַךְ (ז) יְבָרֵךְ בֵּין הַפְּרָקִים: (ז) **אֲבָל לֹא בַּיּוֹם.** דִּכְבָר אָמַר פִּיּוּטִים: **(ח) וְאֵין לְבָרֵךְ אַחֲרֶיהָ וְכוּ'.** אֲבָל הַבְּרָכוֹת שֶׁלְּפָנֶיהָ, לְכוֹלֵי עָלְמָא הַיָּחִיד צָרִיךְ לְבָרֵךְ: **ב** (ט) **אֵין לָשׁוּחַ בְּעוֹד שֶׁקּוֹרִין אוֹתָהּ.** הַיְנוּ בֵּין הַשּׁוֹמֵעַ (ס) וּבֵין הַקּוֹרֵא אָסוּר לָהֶם לָשׁוּחַ לְכַתְּחִלָּה וַאֲפִלּוּ בְּדִבְרֵי תוֹרָה, וּלְעִנְיַן דִּיעֲבַד יֵשׁ חִלּוּק, דְּהִשּׁוֹמֵעַ אִם שָׂח בְּעֵת הַקְּרִיאָה לֹא יָצָא אֲפִלּוּ אִם חִסֵּר אַחַת דְּהָא לֹא שָׁמְעָהּ כָּלָל, אֲבָל הַקּוֹרֵא יָצָא, (י) וְלִפְעָמִים אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה מֻתָּר, כְּגוֹן לִשְׁאֹל (יא) בֵּין הַפְּרָקִים מִפְּנֵי הַכָּבוֹד כְּמוֹ לְעִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע בְּסִימָן ס"ו (ס"א). וְכָל זֶה לְעִנְיַן שִׂיחָה בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה, אֲבָל אִם שָׂח בֵּין הַבְּרָכָה לִתְחִלַּת הַקְּרִיאָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ס) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"א) בְּשֵׁם שלה"ש (מס' מגילה, נר מצוה אות ו): (ג) פְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ב): (ד) פּוֹסְקִים: (ה) רַבִּי יַעֲקֹב (א"א סק"א): (ז) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני ברכת המגילה ס"ב): (ח) רַבִּי יַעֲקֹב עָמְדִין בְּסִדּוּרוֹ (שער הדגים פרק מגילה עפה ז טז) וְאֵלְיָה רַבָּה (סק"ג) וּשְׁבוּת יַעֲקֹב (ח"א סי' מב) וְדָגוּל מֵרְכָּבָה, דְּלֹא כְּמֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ב): (ו) אוֹר זָרוּעַ (סי' שעט) וְדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות א), וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגָּ"ה דַּאֲפִלּוּ בְּרָכָה שֶׁלְּפָנֶיהָ מֻתָּר. **אָכֵן בְּחִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָ"א** פֶּרֶק הַקּוֹרֵא עוֹמֵד (כא. ד"ה הקורא) **דְּדַוְקָא בִּבְרָכָה שְׁלְאַחֲרֶיהָ, אֲבָל בְּשֶׁלְּפָנֶיהָ הַקּוֹרֵא עַצְמוֹ חַיָּב לְבָרֵךְ:** (ז) דְּלֹא חָמִיר מִקְּרִיאַת שְׁמַע דְּקַיְימָא לַן (ס"ס ס"ו) דְּיָכוֹל לְהַפְסִיק בֵּין כָּל פָּסוּק וּפָסוּק, וְכֵן בְּתוֹסְפְתָּא (פרק ב ה"ב). ה טור לְדַעְתּוֹ וְכֵן כָּתַב רַשְׁבָּ"א בְּתְשׁוּבָה (ח"א סי' רמה). **ב** טור בְּשֵׁם רַמְבַּ"ם (פ"א ה"ג). **ג** מַשְׁנָה (שם ע"א) וּגְמָרָא שָׁם (ע"ב). **ד** טור בְּשֵׁם תּוֹסְפְתָּא (פרק ב ה"ב). **ה** טור לְדַעְתּוֹ וְכֵן כָּתַב רַשְׁבָּ"א בְּתְשׁוּבָה (ח"א סי' רמה).

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] והרב בספסקי הסידור כתב: ומברכין עליה שלש ברכות הללו. אך אין מברכין שהחיינו אלא בלילה ולא ביום (ועיין שער הכולל פרק מז סק"ב).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah